

Korte studies in Mattheüs (110)

De Bergrede (15)

‘U bent het zout der aarde’ (Mat. 5:13).

Als de Heere bij deze uitspraak ook aan de Tenach gedacht heeft, kan dat niet veel anders zijn dan Leviticus 2, de wetten met betrekking tot het graanoffer. Een graanoffer was een offer waar geen vlees bij te pas kwam. Er vloeide geen bloed van dieren. Het offer was een gave van de vrucht van het land.

Het graanoffer kon bestaan uit

- een graanoffer van onbewerkte meelbloem (Lev. 2:1)
- een graanoffer dat in de oven gebakken is, ongezuurde koeken van meelbloem (Lev. 2:4)
- een graanoffer op de bakplaat bereid (Lev. 2:5)
- een graanoffer in de pan bereid (Lev. 2:7).

Elk van deze offers moest dus in elk geval bestaan uit meelbloem. Een ander nodig ingrediënt was olie. Het meelbloem moest met olie worden overgoten en de koeken moesten met olie worden bestreken.

Een deel van dit graanoffer moest aan de Heere worden geofferd als een vuuroffer. Het werd op het altaar verbrand. Wat overbleef was voor de Hogepriester en zijn zonen om gegeten te worden. Deze graanoffers mochten geen zuurdesem bevatten.

Een graanoffer mocht wel met zuurdesem en honing worden aangeboden, maar dan mocht daarvan niets ‘als een aangename geur’ (Lev. 2:12) op het altaar komen. Ofwel zulk een offer werd dan geheel en al door de priesters gegeten.

Waar bij elk van de graanoffers grote nadruk op wordt gelegd – en dat vinden we alleen bij het graanoffer en bij geen van de andere offers – is het zout.

‘Elke offergave van uw graanoffers moet u met ZOUT bereiden¹. Het ZOUT van het verbond met uw God mag u aan uw graanoffer niet laten ontbreken. Bij al uw offergaven moet u ZOUT aanbieden.’ (Lev. 2:13).

Dat dit zout iets met een persoonlijk verbond met God te maken moet hebben, kunnen we opmaken uit de woorden van koning Abia (van Juda) tegen koning Jerobeam (van Israël) toen zij op het punt stonden strijd met elkaar te voeren.

‘Weet u niet dat de HEERE, de God van Israël, voor eeuwig het koningschap over Israël aan David gegeven heeft, aan hem en aan zijn zonen, door een ZOUTverbond?’ (2 Kron. 5:5).

Het lijkt wat ver te voeren en ook onmogelijk te zijn om ‘het zout der aarde’ te vergelijken met het dit zout van het graanoffer. Toch lijkt de Heere Zelf dit wel degelijk te doen. We zullen deze tekst lezen en dan doe ik een suggestie van wat het zou kunnen betekenen.

‘Want iedereen zal met vuur gezouten worden en ieder offer zal met zout gezouten worden². Het zout is goed, maar als het zout zoutloos wordt, waarmee zult u het smakelijk maken? Heb zout in uzelf en leef met elkaar in vrede.’ (Mar. 9:50).

¹ Hier staat in het Hebreeuws: ‘met zout zouten’.

² Let op de overeenkomst met het Hebreeuws van Lev. 2:13; noot 1.

‘Uzelf’ in ‘hebt zout in uzelf’ is meervoud. We zouden kunnen vertalen met ‘heb zout onder elkaar’, of nog wat vrijer, ‘wees onderling met zout besprengd’. Zoals het meelbloem van het spijsoffer met zout gezouten moest worden, zo worden de discipelen aangespoord zout te hebben in zichzelf. Het ‘zout’ staat parallel met ‘vrede’.

*Heb zout in uzelf
Leef met elkaar in vrede.*

‘In uzelf’ correspondeert met ‘met elkaar’ en ‘heb zout’ met ‘leef in vrede’.

Laten we even in deze lijn verder denken in Mattheüs. ‘U bent het zout van het land’ heeft dan een direct verband met ‘zalig zijn de vredestichters’ (Mat. 5:9). Het geeft ook wat helderheid over Mattheüs 10:11-14.

‘Welke stad of welk dorp u ook zult binnenkomen, onderzoek wie het daarin waard is; en blijf daar, totdat u weer vertrekt. En als u een huis binnengaat, begroet het dan.’ (Mat. 10:11, 12).

Deze begroeting was volgens Lukas 10:5: *‘Vrede zij dit huis.’*

‘En als dat huis het waard is, laat dan uw vrede erover komen, maar als het dat niet waard is, laat dan uw vrede tot u terugkeren. En als iemand u niet ontvangt en niet naar uw woorden luistert, vertrek dan uit dat huis of die stad en schud het stof van uw voeten.’ (Mat. 10:13, 14).

De apostelen werden geroepen (Mat. 10:1-6) om het Koninkrijk te prediken en hun vrede te brengen. Zij moesten Israël als het ware bestrooien met zout. Dit kon natuurlijk alleen effectief zijn als zij vrede hadden onder elkaar. Al twistend een stad of een huis binnengaan en daar vrede willen brengen was natuurlijk onmogelijk. Als zij geen vrede hadden onder elkaar was het zout smakeloos en deed het geen enkel nut.

Of ik het zout van de spijsoffers zo toe mag passen op de apostelen in hun roeping voor Israël, weet ik niet zeker. Ik heb niet meer dan geprobeerd om een verband te zien, dat de Heere Jezus duidelijk legt.